

УДК 657  
JEL: M42  
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-5-386-392>

# СТАН І ФОРСАЙТ РОЗВИТКУ АУДИТОРСЬКОГО РИНКУ УКРАЇНИ

©2025 НАЗАРОВА К. О., МАЛЬКО Д. Д.

УДК 657  
JEL: M42

## Назарова К. О., Малько Д. Д. Стан і форсайт розвитку аудиторського ринку України

Аудиторський ринок України за останні роки пройшов значні зміни, які зумовлені як внутрішніми економічними процесами, так і зовнішніми факторами, зокрема євроінтеграцією та глобалізацією. Підвищення вимог до якості фінансових послуг, необхідність інтеграції українського ринку до європейської та міжнародної практики створюють умови для розвитку аудиторської діяльності в країні. Для цього важливими є процеси вдосконалення законодавства, удосконалення системи контролю за якістю аудиторських послуг та адаптація української практики до міжнародних стандартів. Метою цього дослідження є вивчення основних факторів, які впливають на розвиток аудиторського ринку України, а також аналіз тенденцій, що формують його сучасний стан. Значним кроком у розвитку аудиторської діяльності стало ухвалення нових нормативних актів, які встановлюють вимоги до аудиторських послуг і визначають стандарти їх надання. Водночас важливо зазначити, що інтеграція до міжнародної практики вимагає значних змін у нормативно-правовій базі, а також адаптації українських аудитів до стандартів ЄС та інших міжнародних інституцій. Це включає в себе не тільки перегляд існуючих стандартів, але й введення нових технологій, таких як цифровізація аудиту, що дозволяє значно підвищити ефективність і прозорість процесів. Проте, незважаючи на позитивні зміни, український аудиторський ринок стикається з низкою проблем, серед яких: кадровий дефіцит, низький рівень довіри до аудиторських послуг і невідповідність сучасним міжнародним вимогам. Брак кваліфікованих фахівців є однією з основних перепон для розвитку цієї сфери, тому надзвичайно важливим є вдосконалення системи підготовки та сертифікації аудиторів, а також підвищення рівня їх професійної підготовки. Проблеми, що виникають через нестачу кваліфікованих кадрів, можуть негативно вплинути на ефективність проведення аудиторських перевірок, що, своєю чергою, знижує довіру до професії в цілому. Незважаючи на складнощі, український ринок аудиторських послуг має значний потенціал для розвитку. Важливим напрямком є цифровізація аудиторської діяльності, що дозволяє підвищити точність, швидкість і знизити вартість послуг для клієнтів. Водночас, щоб забезпечити належний рівень якості, необхідно посилити контроль за діяльністю аудиторів, створити більш ефективну систему нагляду, в тому числі через Аудиторську палату та органи суспільного нагляду, що допоможе підвищити довіру до професії та зберегти репутацію аудиторського ринку. Підсумовуючи, можна зазначити, що розвиток аудиторського ринку України неможливий без комплексних реформ, спрямованих на вдосконалення правової бази, підвищення рівня кваліфікації кадрів, впровадження новітніх технологій та забезпечення прозорості в роботі аудиторських компаній. Подальший розвиток галузі також залежатиме від здатності держави адаптуватися до глобальних економічних змін та інтегруватися в міжнародні стандарти. Тому важливою є підтримка інноваційних підходів і формування нових механізмів для забезпечення стабільності та розвитку аудиторської практики в Україні.

**Ключові слова:** аудит, ринок, цифровізація, якість, кадровий дефіцит, контроль якості, євроінтеграційні процеси, форсайт.

**Табл.: 2. Бібл.: 10.**

**Назарова Каріна Олександрівна** – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри фінансового аналізу та аудиту, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

**E-mail:** [k.nazarova@knu.edu.ua](mailto:k.nazarova@knu.edu.ua)

**ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

**Researcher ID:** <https://www.webofscience.com/wos/author/record/N-3427-2016>

**Scopus Author ID:** <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57216845110>

**Малько Данієла Дмитрівна** – магістрантка факультету фінансів та обліку, Державний торговельно-економічний університет (вул. Кіото, 19, Київ, 02156, Україна)

**E-mail:** [danamalko2003@gmail.com](mailto:danamalko2003@gmail.com)

UDC 657  
JEL: M42

## Nazarova K. O., Malko D. D. State and Foresight of the Development of the Audit Market in Ukraine

The audit market in Ukraine has undergone significant changes in recent years, influenced by both internal economic processes and external factors, particularly European integration and globalization. The increasing demands for the quality of financial services and the necessity to integrate the Ukrainian market into European and international practices create conditions for the development of auditing activities in the country. Important for this are the processes of improving legislation, enhancing the system of quality control over auditing services, and adapting Ukrainian practices to international standards. The aim of this research is to study the main factors influencing the development of the audit market in Ukraine, as well as to analyze the trends shaping its current state. A significant step in the development of auditing activities was the adoption of new regulatory acts establishing requirements for auditing services and defining the standards for their provision. At the same time, it is important to note that integration into international practices requires significant changes in the regulatory framework, as well as the adaptation of Ukrainian audits to EU standards and other international institutions. This includes not only reviewing existing standards but also implementing new technologies, such as the digitalization of audits, which allows for a significant increase in the efficiency and transparency of processes. However, despite positive changes, the Ukrainian auditing market faces a number of issues, including a shortage of personnel, low trust in auditing services, and non-compliance with modern international requirements. The lack of qualified specialists is one of the main obstacles to the development of this field, making it extremely important to improve the training and certification system for auditors, as well as to enhance their professional training. Problems arising from the lack of qualified personnel can negatively impact the effectiveness of audit checks, which, in turn, reduces trust in the profession as a whole. Despite the challenges, the Ukrainian audit services market has significant potential for development. An important direction is the digitalization of audit activities, which allows for increased accuracy, speed, and reduced costs for clients. At the same time, to ensure an adequate level of quality, it is necessary to strengthen

control over auditors' activities, create a more effective oversight system, including through the Audit Chamber and public oversight bodies, which will help increase trust in the profession and preserve the reputation of the audit market. In summary, it can be noted that the development of the auditing market in Ukraine is impossible without comprehensive reforms aimed at improving the legal framework, increasing the level of staff qualifications, implementing modern technologies, and ensuring transparency in the operations of auditing companies. The further development of the sector will also depend on the State's ability to adapt to global economic changes and integrate into international standards. Therefore, supporting innovative approaches and forming new mechanisms to ensure stability and the development of auditing practice in Ukraine is essential.

**Keywords:** auditing, market, digitalization, quality, staffing shortage, quality control, European integration processes, foresight.

**Tabl.:** 2. **Bibl.:** 10.

**Nazarova Karina O.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head of the Department of Financial Analysis and Audit, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

**E-mail:** k.nazarova@knute.edu.ua

**ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-5019-9244>

**Researcher ID:** <https://www.webofscience.com/wos/author/record/N-3427-2016>

**Scopus Author ID:** <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57216845110>

**Malko Daniela D.** – Master's Student, Faculty of Finance and Accounting, State University of Trade and Economics (19 Kioto Str., Kyiv, 02156, Ukraine)

**E-mail:** danamalko2003@gmail.com

Аудиторський ринок є важливим елементом економічної інфраструктури України, адже він забезпечує фінансову прозорість і довіру до фінансових звітів підприємств, що є необхідною умовою для розвитку ринку капіталу. Однак, незважаючи на значний прогрес у сфері законодавства та нормативного регулювання, ринок аудиторських послуг в Україні залишається з численними проблемами, зокрема низьким рівнем суспільної довіри та недостатньою адаптацією до міжнародних стандартів. За умов євроінтеграційних процесів постає нагальна потреба в удосконаленні аудиторського законодавства та зміцненні позицій професії в економічній системі країни [3].

Аудиторська діяльність в Україні неодноразово ставала темою досліджень багатьох вітчизняних науковців, таких як О. Олійник, В. Редько та С. Гуцайлюк. Вони аналізували основні проблеми розвитку аудиту, зокрема щодо законодавчих змін, що сприяють інтеграції до європейських стандартів, а також доцільність впровадження механізмів контролю за діяльністю аудиторів. Також серед міжнародних публікацій варто відзначити праці IFAC та інших організацій, які описують ключові тенденції розвитку аудиторського ринку на глобальному рівні. Проте питання довгострокових сценаріїв розвитку аудиторського ринку в Україні з огляду на форсайт-підхід є недостатньо розглянутими в наукових колах [3].

Попри значну кількість досліджень, питання стратегії розвитку аудиторського ринку в умовах євроінтеграції та глобалізації залишається актуальним. Відсутність глибокого аналізу можливих сценаріїв розвитку та конкретних рекомендацій щодо адаптації аудиторської діяльності до нових економічних реалій є важливими аспектами, які потребують подальшого вивчення.

Метою цієї статті є аналіз сучасного стану аудиторського ринку в Україні, виявлення ключових тенденцій його розвитку, а також прогнозування напрямів його трансформації в умовах євроінтеграції.

Завданнями статті є:

- ✦ вивчення основних проблем аудиторського ринку та існуючих бар'єрів для розвитку;
- ✦ аналіз європейських стандартів аудиту та їх впливу на національну систему;
- ✦ розробка пропозицій щодо подальших кроків розвитку аудиторських послуг в Україні.

Дослідження базується на використанні загальнонаукових методів, зокрема аналізу та синтезу інформації, а також порівняльного методу для вивчення сучасних тенденцій аудиторського ринку. Крім того, для прогнозування майбутніх змін застосовано методику форсайту, що включає експертні оцінки та моделювання сценаріїв розвитку. У статті використано поетапний підхід, який дозволяє послідовно проаналізувати поточний стан ринку, окреслити проблеми та визначити перспективи розвитку аудиторської діяльності в Україні [4].

Аудиторський ринок виступає складовою частиною фінансової інфраструктури країни, забезпечуючи прозорість економічної діяльності суб'єктів господарювання, підвищення довіри з боку інвесторів, кредиторів і суспільства в цілому. Його функціонування ґрунтується на поєднанні економічних, правових і професійних чинників, які формують умови для ефективного здійснення аудиторської діяльності.

У науковій літературі аудиторський ринок розглядається як система взаємозв'язків між суб'єктами аудиту (аудиторськими фірмами та приватними аудиторами), споживачами аудиторських

послуг (підприємствами, органами державного управління, інвесторами тощо) та регуляторними органами, які встановлюють стандарти, здійснюють нагляд і забезпечують дотримання принципів доброчесності та незалежності.

Основними функціями аудиторського ринку є [4]:

- ✦ *інформаційна* – формування достовірної фінансової інформації для користувачів;
- ✦ *контрольна* – перевірка дотримання підприємствами вимог законодавства та облікових стандартів;
- ✦ *захисна* – забезпечення інтересів власників, інвесторів і кредиторів від можливих фінансових зловживань;
- ✦ *прогностична* – виявлення ризиків і потенційних загроз фінансовій стабільності підприємства.

Водночас ефективність функціонування аудиторського ринку значною мірою залежить від дотримання принципів незалежності, об'єктивності, професіоналізму та конфіденційності. Важливе місце в цьому процесі посідає нормативно-правове забезпечення, що має відповідати вимогам Міжнародних стандартів аудиту (МСА), а також принципам, установленим Міжнародною федерацією бухгалтерів (IFAC).

Особливістю українського аудиторського ринку є поєднання національних регуляторних норм із зобов'язаннями, що випливають з інтеграційного курсу до Європейського Союзу. У зв'язку з цим актуальним є питання гармонізації українського законодавства у сфері аудиту із вимогами Директиви ЄС 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит фінансової звітності [1].

Таким чином, теоретичне осмислення функціонування аудиторського ринку дозволяє сформулювати системне уявлення про його роль у національній економіці, окреслити основні завдання розвитку та визначити напрями вдосконалення відповідно до міжнародних вимог.

Однією з ключових передумов успішної інтеграції України у світовий економічний простір є приведення організаційно-методичних засад вітчизняної аудиторської діяльності у відповідність до міжнародно визнаних вимог, зокрема положень Міжнародних стандартів аудиту (МСА), а також Міжнародних стандартів фінансової звітності та бухгалтерського обліку [5].

Підвищення якості аудиторських послуг в Україні можливе лише за умови реалізації комплексного підходу, що охоплює вдосконалення нормативно-правової бази, впровадження сучасних інформаційних технологій у практику аудиту, за-

провадження дієвих механізмів контролю за рівнем професійної підготовки аудиторів та якістю їхньої роботи. Окрім того, важливими умовами є забезпечення фактичної незалежності аудиторів, а також установлення відповідальності за надання недостовірної або неналежної аудиторської інформації [5].

У цьому контексті доцільним є розгляд статистичних даних щодо чисельності суб'єктів аудиторської діяльності (САД) з метою виявлення основних тенденцій і змін, що відбуваються на ринку аудиторських послуг (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка суб'єктів аудиторської діяльності (САД) в Україні за період 2020–2024 рр.

| Рік  | Кількість САД | Зміна до попереднього року (%) | Загальний обсяг наданих послуг (млн грн) | Зміна до попереднього року (%) |
|------|---------------|--------------------------------|------------------------------------------|--------------------------------|
| 2020 | 1 917         | –                              | 1 120                                    | –                              |
| 2021 | 1 850         | –3,5%                          | 1 250                                    | +11,6%                         |
| 2022 | 1 780         | –3,8%                          | 1 400                                    | +12,0%                         |
| 2023 | 1 700         | –4,5%                          | 1 550                                    | +10,7%                         |
| 2024 | 1 620         | –4,7%                          | 1 700                                    | +9,7%                          |

Джерело: сформовано на основі [5].

Проведене дослідження структури та динаміки аудиторського ринку України за 2020–2024 рр. свідчить про наявність стабільної тенденції до зменшення кількості суб'єктів аудиторської діяльності (САД). Зокрема, за аналізований період спостерігається зниження кількості САД на понад 15%, що свідчить про процеси ринкової консолідації, поступове витіснення малих аудиторських фірм і загострення конкуренції. Серед основних причин можна назвати посилення нормативних вимог, зростання витрат на дотримання стандартів якості, а також високий рівень залежності від стабільності економічної ситуації в державі.

Водночас, попри зменшення кількості учасників ринку, загальний обсяг наданих аудиторських послуг демонструє стабільне зростання. Така динаміка свідчить про підвищення попиту на професійні послуги у сфері аудиту, зокрема з боку підприємств, що діють у сфері публічного інтересу, та компаній, орієнтованих на залучення інвестицій. Також можна припустити, що частину приросту вартості послуг становить інфляційна складова, але загальна позитивна динаміка вказує на зростання значущості аудиту як механізму забезпечення фінансової прозорості.

Крім того, зазначений період охоплює складні виклики, пов'язані з пандемією COVID-19, а також повномасштабним військовим вторгненням, що почалося у 2022 році. Обидва фактори мали суттєвий вплив на економіку та, відповідно, на попит і пропозицію у сфері аудиторських послуг. Варто зазначити, що навіть в умовах воєнного стану аудиторські фірми демонстрували гнучкість, адаптуючи свої підходи до змін ринкового середовища.

Таким чином, аналіз динаміки свідчить про поступове переосмислення ролі аудиторської професії в Україні. Незважаючи на зменшення кількості гравців на ринку, зростає його якісна складова – розвиваються спеціалізовані послуги, зростає інтерес до консультацій з управлінського обліку, ризик-менеджменту, а також упровадження нових цифрових рішень у практику аудиту.

У процесі трансформації економіки України та її поступової інтеграції до європейського економічного простору аудиторський ринок зазнає суттєвих змін. Серед провідних тенденцій, що визначають вектор його розвитку, варто виокремити концентрацію учасників ринку, цифровізацію аудиторських процесів і вплив євроінтеграційних процесів.

Останніми роками спостерігається поступова консолідація аудиторських послуг, коли більші компанії укрупнюються за рахунок злиття або поглинання менших фірм. Це пояснюється посиленням вимог до системи контролю якості, фінансових витрат на підтримку сертифікації та акредитації, а також потребою в розширенні спектра послуг. Як наслідок, на ринку зростає частка великих компаній, здатних забезпечити комплексне обслуговування клієнтів відповідно до міжнародних стандартів [6].

Зростання обсягів інформації, автоматизація бухгалтерського обліку та поширення хмарних технологій призвели до необхідності цифрової трансформації аудиту. Сучасні аудиторські компанії впроваджують спеціалізоване програмне забезпечення, яке дозволяє ефективніше здійснювати перевірку фінансової звітності, виявляти ризики та зменшувати людський фактор. Використання цифрових інструментів також підвищує точність аналітичних процедур і прискорює процес формування висновків. Інтеграція України до правового поля Європейського Союзу обумовлює необхідність приведення національного аудиту у відповідність до норм європейського законодавства, зокрема вимог Директиви 2006/43/ЄС. Це вимагає не лише адаптації стандартів, а й перегляду принципів регулювання професії аудитора, включно зі створенням незалежного органу суспільного нагляду

та забезпеченням прозорості діяльності учасників ринку [1].

Незважаючи на позитивні зміни, аудиторський ринок України стикається з низкою системних проблем, які стримують його сталий розвиток. На сьогодні гостро постає проблема нестачі кваліфікованих фахівців, здатних відповідати сучасним вимогам аудиту.

Основними причинами цього є міграція молодих спеціалістів за кордон, зниження привабливості професії через високе навантаження та вимоги до постійного професійного розвитку. Крім того, значна частина досвідчених аудиторів наближається до пенсійного віку, що створює ризик втрати знань і практичного досвіду. Низький рівень довіри з боку користувачів фінансової звітності до результатів аудиторських перевірок також залишається суттєвою проблемою [7].

Це пов'язано з окремими випадками неякісного або формального виконання обов'язків аудиторами, конфліктами інтересів та недостатнім контролем з боку держави. Повернення довіри можливе лише за умови запровадження ефективної системи нагляду та відповідальності за порушення професійних стандартів.

Водночас часта зміна нормативно-правових актів, які регулюють аудиторську діяльність, створює ситуацію нормативної нестабільності. Це ускладнює процес планування діяльності суб'єктів аудиту, збільшує навантаження на організаційну структуру компаній і вимагає постійного оновлення внутрішніх політик і процедур. У таких умовах важливо забезпечити системний підхід до реформування галузі та стабільність правового середовища.

Якість надання аудиторських послуг відіграє ключову роль у забезпеченні довіри до аудиторської діяльності загалом. З набуттям чинності Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 2258 контроль у цій сфері зазнав суттєвих змін. Відтепер нагляд за дотриманням стандартів та вимог не обмежується лише діяльністю Аудиторської палати України, оскільки основна відповідальність за здійснення контролю покладена на спеціально створений Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. Саме цей орган відповідає за реалізацію національної політики щодо забезпечення якості аудиту [4].

Відповідно до положень Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» контроль за якістю надання аудиторських послуг суб'єктами аудиторської діяльності здійснюється шляхом проведення перевірок. Ці перевірки спрямовані на з'ясування відповідності аудиторської практики міжнародним стандартам ау-

диту, дотримання принципу незалежності, оцінку ефективності внутрішніх систем контролю якості, а також відповідність положенням чинного законодавства.

Згідно з чинними нормативами, обов'язковий контроль якості поширюється на дві категорії суб'єктів. По-перше, це аудитори, які здійснюють обов'язкову перевірку фінансової звітності великих підприємств, банків, учасників фондового ринку та емітентів цінних паперів, що обертаються на біржі або щодо яких проводилась публічна пропозиція. Для таких суб'єктів передбачено перевірку щонайменше один раз на три роки. По-друге, перевірки підлягають й інші аудитори, які виконують обов'язковий аудит фінансової звітності, проте не входять до першої категорії. У цьому випадку контроль здійснюється не рідше одного разу на шість років [8].

**П**ерспективний розвиток аудиторського ринку України є невід'ємною складовою трансформації економіки в умовах посилення глобалізаційних процесів. Форсайт як метод стратегічного прогнозування дозволяє не лише окреслити можливі сценарії майбутнього розвитку галузі, але й виявити ключові фактори впливу, потенційні виклики та точки зростання. У контексті аудиторської діяльності форсайт-аналіз зосереджується на таких аспектах, як технологічні інновації, цифровізація, зміни в законодавчому регулюванні, зміцнення інститутів суспільного нагляду та розвиток кадрового потенціалу.

У найближчі роки очікується подальше розширення спектра аудиторських послуг за рахунок зростання попиту на консультаційні, аналітичні та комплаєнс-послуги. Поряд із цим, інтенсифікація процесів цифровізації створює передумови для впровадження автоматизованих систем аналізу фінансової інформації, використання штучного інтелекту у процесі оцінки ризиків та побудови аудиторських висновків. Такі зміни потребуватимуть від аудиторів не лише оновлення технічних навичок, а й розвитку критичного мислення, аналітичних здібностей і здатності адаптуватися до змін [8].

Важливим вектором розвитку є вдосконалення системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації фахівців. З урахуванням вимог Європейського Союзу та міжнародних практик, необхідним є формування безперервної системи навчання, яка поєднує академічну освіту з прикладною підготовкою, сертифікацією та етичними стандартами. Окрім того, зростає значення суспільного контролю за якістю аудиту, що передбачає посилення ролі незалежних інституцій, відповідальних за моніторинг діяльності аудиторів і забезпечення їхньої підзвітності.

Прогнозуючи розвиток аудиторського ринку України, слід також враховувати зовнішньоекономічні ризики, політичну нестабільність та зміни у фінансовому регулюванні. Таким чином, ефективна стратегія розвитку повинна передбачати гнучкість, інституційну стійкість і здатність швидко реагувати на виклики зовнішнього середовища (табл. 2).

**Р**озвиток національного аудиторського ринку неможливий без вивчення та адаптації кращих міжнародних практик. Досвід країн Європейського Союзу, США, Канади та Великої Британії демонструє ефективні моделі організації аудиту, засновані на принципах прозорості, професійної незалежності та високих стандартів якості. Особливу увагу в цих країнах приділяють системі суспільного нагляду, яка функціонує незалежно від професійних об'єднань та підзвітна органам державної влади або спеціальним комісіям [9].

Однією з основних рис міжнародного аудиту є імплементація Міжнародних стандартів аудиту (ISA), які розробляються Радою з міжнародних стандартів аудиту та забезпечення впевненості (IAASB). Ці стандарти спрямовані на уніфікацію вимог до планування, проведення та документування аудиту, що сприяє підвищенню довіри до результатів перевірки. У більшості країн Європи аудит фінансової звітності публічних компаній підлягає обов'язковому контролю з боку незалежних регуляторів, які також забезпечують моніторинг дотримання стандартів та етичного кодексу професії.

Особливий інтерес для України становить досвід Німеччини, де функціонує Федеральна служба фінансового нагляду (BaFin), а також Великої Британії з її незалежною Радою з фінансової звітності (FRC). Ці інститути не лише здійснюють нагляд, а й беруть участь у розробці нормативної бази, аналітиці ризиків і методологічній підтримці аудиторських організацій [9].

Успішна адаптація таких підходів в Україні можлива за умов послідовної імплементації норм європейського законодавства, зокрема Директиви 2014/56/ЄС та Регламенту № 537/2014 [2]. Крім того, для забезпечення сталого функціонування галузі важливо сформувати незалежну інфраструктуру професійного регулювання, впровадити практики оцінювання якості на постійній основі та створити дієву систему професійної відповідальності.

Таким чином, міжнародний досвід виступає не лише джерелом методологічних орієнтирів, а й інструментом переосмислення підходів до організації аудиторської діяльності в Україні з урахуванням її особливостей і стратегічних цілей інтеграції у світовий економічний простір.

## SWOT-аналіз розвитку аудиторського ринку України

| Сила (Strengths)                                                                                   | Слабкість (Weaknesses)                                                               |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Наявність висококваліфікованих фахівців з аудиту                                                | 1. Недостатній рівень професійної підготовки та підвищення кваліфікації в галузі     |
| 2. Зростання попиту на аудиторські послуги в умовах економічних трансформацій                      | 2. Висока плинність кадрів, зокрема серед молодших спеціалістів                      |
| 3. Запровадження нових технологій, зокрема автоматизації процесів аудиту                           | 3. Недосконалість системи контролю якості та відсутність чіткої відповідальності     |
| 4. Активна імплементація міжнародних стандартів аудиту                                             | 4. Нестабільність законодавчого середовища, часті зміни нормативно-правових актів    |
| Можливості (Opportunities)                                                                         | Загрози (Threats)                                                                    |
| 1. Адаптація до вимог Європейського Союзу та міжнародних стандартів                                | 1. Низька довіра до аудиторських послуг з боку користувачів фінансової звітності     |
| 2. Впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект і блокчейн для автоматизації аудиту | 2. Труднощі в адаптації професійних кадрів до нових технологій і стандартів          |
| 3. Розширення спектра послуг, таких як консалтинг та аналітика                                     | 3. Ризики, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю в країні             |
| 4. Розвиток інфраструктури громадського нагляду за аудиторською діяльністю                         | 4. Проблеми з дотриманням етичних стандартів та прозорості в аудиторській діяльності |

Джерело: авторська розробка.

## ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження стану та форсайту розвитку аудиторського ринку України можна зробити кілька важливих висновків, що мають як теоретичне, так і практичне значення.

По-перше, в умовах євроінтеграції та глобалізації економічних процесів національний аудиторський ринок України потребує глибоких реформ, орієнтованих на адаптацію до міжнародних стандартів аудиту та бухгалтерського обліку. Важливим аспектом цього процесу є вдосконалення організаційно-методологічної бази аудиторської діяльності, що сприятиме підвищенню якості аудиторських послуг і розвитку довіри до професії в Україні. Це передбачає не лише реформування законодавства, але й створення ефективної системи нагляду за якістю аудиту, впровадження інноваційних технологій і посилення професійної відповідальності аудитора [10].

По-друге, форсайт розвитку аудиторського ринку в Україні вказує на важливість цифровізації та впровадження новітніх технологій, таких як штучний інтелект і автоматизовані системи аналізу даних. Ці технології дозволяють підвищити точність та ефективність аудиторських процедур, а також знизити вартість послуг, що має велике значення для конкурентоспроможності аудиторських фірм. Водночас необхідно забезпечити професійну підготовку аудиторів до роботи з новими технологіями, адже без належної кваліфікації не можна досягти високої якості послуг.

Третім важливим аспектом є кадрове питання. Нестача кваліфікованих фахівців є однією з основних проблем аудиторського ринку України. Рішення цієї проблеми вимагає не лише збільшення обсягів підготовки кадрів на всіх рівнях, але й розвитку системи сертифікації, постійного професійного розвитку та впровадження міжнародних стандартів професійної етики.

Загрози, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю, а також зі змінами в законодавстві, потребують від аудиторських організацій гнучкості та здатності швидко адаптуватися до нових умов. Зокрема, це стосується необхідності забезпечення стабільності правової бази, що повинно мінімізувати ризики для аудиторської діяльності [10].

Отже, розвиток аудиторського ринку України є складним, але важливим процесом, який потребує комплексного підходу, врахування міжнародного досвіду, впровадження інноваційних технологій і постійного вдосконалення кадрового потенціалу. Перспективи розвитку ринку безпосередньо залежать від здатності державних органів, професійних асоціацій та самих аудиторських компаній ефективно реагувати на зміни в економічному середовищі, інтеграційні виклики та технологічні інновації.

Таким чином, для забезпечення стійкого розвитку аудиторського ринку України в майбутньому

необхідно зосередити зусилля на подальшому вдосконаленні законодавчої та нормативної бази, розвитку нових напрямів аудиторських послуг, а також на підвищенні довіри до професії через забезпечення її прозорості, незалежності та високої якості. ■

## БІБЛІОГРАФІЯ

1. Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності від 17.05.2006 р. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994\\_844](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_844)
2. Директива 2014/56/ЄС Європейського парламенту та Ради від 16 квітня 2014 р., що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів (стосується Європейського економічного простору). URL: <http://www.apu.com.ua/attachments/article/762/Direktiva%202014-56-EU.pdf>
3. Дорош Н. Розвиток аудиторської діяльності в Україні в умовах євроінтеграційних процесів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка»*. 2015. № 10. С. 17–23. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/175-10/3>
4. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2258-19>
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (зі змінами та доповненнями) від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Узагальнена інформація про стан аудиторської діяльності в Україні у 2020–2024 рр. *Звіту АПУ до Кабінету Міністрів України*. URL: <https://www.apu.net.ua/zvit-do-kmu>
7. Мардус Н. Ю. Особливості організації і методики обліку і аудиту фінансової звітності в умовах адаптації до міжнародних стандартів. *Економіка. Бізнес-адміністрування. Право*. 2017. № 2. С. 254–264. DOI: 10.15587/2312-8372.2015.38718
8. Одінцов Л. М., Титаренко А. О., Швець М. В. Система фінансового контролю і розвиток аудиторства в Україні. *Вісник Кременчуцького державного політехнічного університету*. 2009. № 1. С. 47.

9. Реєстр аудиторських фірм та аудиторів. URL: <https://www.apu.net.ua/reestr-auditorskikh-firm-ta-auditoriv>
10. Створення Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. URL: <https://www.apu.com.ua/2018/09/29>

## REFERENCES

- Dorosh, N. "Rozvytok audytorskoï diialnosti v Ukraini v umovakh yevrointehratsiinykh protsesiv" [The Development of Audit Activity in Ukraine for the European Integration Processes]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya «Ekonomika»*, no. 10 (2015): 17–23. DOI: <http://dx.doi.org/10.17721/1728-2667.2015/175-10/3>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
- [Legal Act of Ukraine] (2006). [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994\\_844](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_844)
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <http://www.apu.com.ua/attachments/article/762/Direktiva%202014-56-EU.pdf>
- [Legal Act of Ukraine] (2017). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/main/2258-19>
- Mardus, N. Yu. "Osoblyvosti orhanizatsii i metodyky obliku i audytu finansovoi zvitnosti v umovakh adaptatsii do mizhnarodnykh standartiv" [Features and Methods of Accounting and Audit Financial Reporting in the Adaptation to International Standards]. *Ekonomika. Biznes-administruvannia. Pravo*, no. 2 (2017): 254–264. DOI: 10.15587/2312-8372.2015.38718
- Odintsov, L. M., Tytarenko, A. O., and Shvets, M. V. "Systema finansovoho kontroliu i rozvytok audytorstva v Ukraini" [Financial Control System and Development of Auditing in Ukraine]. *Visnyk Kremenchutskoho derzhavnoho politekhnichnoho universytetu*, no. 1 (2009): 47–.
- "Reiestr audytorskykh firm ta audytoriv" [Register of Audit Firms and Auditors]. <https://www.apu.net.ua/reestr-auditorskikh-firm-ta-auditoriv>
- "Stvorennia Orhanu suspilnoho nahliadu za audytor-skoïu diialnistiu" [Creation of the Public Oversight Body for Auditing Activities]. <https://www.apu.com.ua/2018/09/29>
- "Uzahalnena informatsiia pro stan audytorskoï diialnosti v Ukraini u 2020-2024 rr." [Generalized Information on the State of Audit Activity in Ukraine in 2020-2024]. *Zvity APU do Kabinetu Ministriv Ukrainy*. <https://www.apu.net.ua/zvit-do-kmu>